

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Ympäristöministeriö

LAUSUNTO YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE POHJAVESIEN SUOJELUUN LIITTYVÄN SÄÄNTELYN KEHITTÄMISTÄ TARKASTELLEEN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Päijät-Hämeen maakuntahallitus antaa ympäristöministeriölle pohjavesityöryhmän raportista seuraavan sisältöisen lausunnon:

Päijät-Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta päästä vaikuttamaan pohjavesien suojelun sääntelyn kehittämiseen. Päijät-Hämeen keskeiset taajamat (Hollola-Lahti-Nastola) asukkaineen ja yrityksineen sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävimmille pohjavesialueille. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa eri ELY-keskuksien ja kuntien välillä huomattavia tulkintaeroja ja tästä johtuvan alueellisen eriarvoisuuden. Lainsäädännön ja menettelytapojen kehittäminen on Päijät-Hämeelle ensiarvoisen tärkeää niin pohjavesivarantojen suojelemisen kuin alueen elinvoimaisuuden kannalta.

Ympäristöministeriön asettaman työryhmän raportti on askel oikeaan suuntaan. Erityisen myönteisinä pidämme ehdotuksia osallistamisen ja kuulemismahdollisuuden sekä tiedottamisen lisäämisestä pohjavesialueiden rajauksiin ja luokitukseen liittyvässä päätöksenteossa, koska se parantaa elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia ennakoida toimintaympäristön muutoksia. Positiivista on lisäksi se, että ollaan siirtymässä epärealistisesta pohjavesiriskien nollatoleranssista kohti hienovaraisempaa riskienarvioinnin ja -hallinnan näkökulmaa. Pidämme tärkeänä pohjavesialueiden tutkimuksen rahoitusmallien miettimistä, jotta riittävät tutkimusresurssit voidaan varmistaa, joskin tähän työryhmä voisi ottaa voimakkaammin kantaa. Riittävän tarkalla tiedolla voidaan välttää sekä pohjavesien pilaantumistapauksia että tarpeettomia investointeja suojaustoimenpiteisiin. Positiivisista puolista huolimatta raportista löytyy selkeitä puutteita, joihin toivomme työryhmän kiinnittävän huomiota, kun raportin ehdotuksia viimeistellään.

Päijät-Hämeen liitto katsoo, että seuraavat lisäykset työryhmän ehdotuksiin ovat välttämättömiä työryhmälle annettujen tavoitteiden toteutumiseksi:

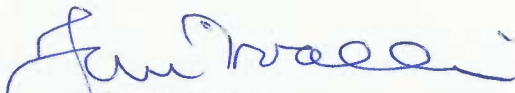
1) Elinkeinoharjoittajien oikeusturva jo tehdyissä investoinneissa: Raportissa todetaan, että pohjaveden suojelun sääntelyssä on otettava huomioon perustuslain säännökset omaisuuden suojasta, elinkeinovapaudesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta. Raportista löytyy myös ehdotuksia siihen, miten näihin oikeuksiin liittyviä konflikteja voitaisiin välttää elinkeinoharjoittajien tulevaisuuden investointeja silmälläpitäen. Kuitenkin niiden yritysten, jotka ovat jo tehneet investointeja pohjavesialueille, oikeusturvan puolustaminen on jäänyt raportin ehdotuksista kokonaan pois. On olemassa monta esimerkkiä siitä, miten aikaisemmin sallittu yritystoiminta on tullut uhatuksi pohjavesialueen rajausten tai viranomaisten menettelytapojen muutoksista johtuen. Usein uusilla suojaustoimenpiteillä voidaan näitä konflikteja välttää, mutta joissakin tapauksissa yritystoiminnan siirtyminen tai lopettaminen voi olla pohjavesien suojelemisen kannalta välttämätöntä. On kuitenkin aivan kohtuutonta, jos tällaisissa tapauksissa kaikki kustannukset kohdistuvat

toiminnanharjoittajalle. Toivomme, että työryhmä laatii ehdotuksen siitä, miten julkinen valta osallistuu taakanjakoon em. tilanteissa elinkeinonharjoittajien oikeusturvan säilyttämiseksi. Elinkeinonharjoittajille joustava ratkaisu olisi myös, että lupapäätösten voimassaoloaikoja pidennetään investointien kuoletusaikoja vastaaviksi. Tällöin pohjavesiriskit voisivat kuitenkin kasvaa, jos lupapäätökset ovat perustuneet puutteelliseen tietoon.

2) Riskinhallinnan konkretisointi: Pohjavesiriskien hallitsemiseksi tulee kehittää ja ottaa käyttöön selkeästi ohjeistettu ja yhtenäinen riskien arviointikäytäntö. Tähän perustuvaa riskien ja suojelutoimenpiteiden arviointia on hyödynnettävä ympäristölupamenettelyissä, kaavoituksessa ja alueellisissa suojeluohjelmissa oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen kohtelun toteuttamiseksi. Riskien arvioinnissa tulee huomioida vedenhankintaan kohdistuvien seurausten ja niiden todennäköisyyksien lisäksi pohjavesialueella olevan muun maankäytön merkitys ja suojelutoimenpiteiden vaikutukset siihen. Tämän ohjeistuksen laatimisen organisoimiseksi toivomme työryhmältä selkeän ehdotuksen. Se voitaisiin toteuttaa esimerkiksi osana YM:n ja MMM:n suojelusuunnitelmien laatimisen ohjeistuksen valmistelua, mikäli mukaan saadaan vankka riskinhallinnan asiantuntemus.

Lahdessa 21. päivänä helmikuuta 2013

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Jari Paakkunainen
hallintojohtaja